

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम् (मानितविश्वविद्यालयः)

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल-एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली -११००५८

शास्त्री - प्रथमवर्षम् - षष्ठपत्रम् (व्याकरणम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2016-17

पत्रम् -विषयः -

अध्येतुः नाम -पञ्जीकरणसंख्या -

अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः -

अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः -

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम -

मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः -

अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम्

दिनाङ्कः

अध्येतुः कृते परामर्शाः,

प्रिय अध्येता ! भवता/ भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य
आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु ।
शुभकामनाः ॥

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनाङ्कः

शास्त्री – प्रथमवर्षम् – षष्ठपत्रम् (व्याकरणम्)

विषयः - महाभाष्यम् (प्रथमाध्याये प्रथमपादे आदितः चत्वारि आह्निकानि) (100 अङ्काः)

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति । अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम् ।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

प्रश्नाः - विंशतिः समाधेयाः

अङ्काः - 20 X 02 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five questions . Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. पतञ्जलेः मातुः नाम किम् आसीत्?
2. भाष्यस्य लक्षणं किम्?
3. कस्तिर्हि शब्दः? इत्यत्र महाभाष्यकारस्य कः निर्णयः?
4. आर्त्विजिनः कः भवति?
5. वर्णोपदेशस्य कानि प्रयोजनानि?
6. 'धर्मनियम' शब्दस्य केऽर्थाः?
7. महाभाष्यस्य त्रयाणां व्याख्याग्रन्थानां नामानि लिखत?
8. दुष्टशब्दप्रयोगेण किं भवति?
9. कूपखानकन्यायः कः?
10. व्याकरणाध्ययनस्य कति मुख्यानि प्रयोजनानि? कानि च तानि?
11. संवृतादिदोषाणां कथं निराकरणम्?
12. नित्यस्य किं लक्षणम्?
13. दीर्घप्लुतौ संवृतौ कथं न भवतः?
14. उत्सर्गः कः?
15. वर्णैकदेशा वर्णग्रहणेन गृह्यन्ते न वा?
16. अयोगवाहाः के?
17. 'धनम्' इत्यत्र नकारस्य प्रातिपदिकसंज्ञायां को दोषः?
18. 'वृद्धिसंज्ञा' विधायकं सूत्रं किम्?
19. "ऋकारलृकारयोः सवर्णविधिः" किमर्थम्?
20. 'अजुहवुः' इत्यत्र गुणविधानं केन सूत्रेण भवति?

21. 'मातृणाम्' इत्यत्र णत्वविधायकं सूत्रं किम्?
22. अनर्थकवर्णाः के सन्ति?
23. अनुनासिकसंज्ञा केन सूत्रेण भवति?
24. 'उर्द्धत्' इत्यत्र तपरकरणस्य प्रयोजनं लिखत?
25. अनुबन्धानाम् अज्ग्रहणेन ग्रहणे 'मधु णकारीयति' इत्यत्र किं स्यात्?

खण्डः – ख

प्रश्नाः – पञ्च समाधेयाः

अङ्काः – 05 X 08 = 40

निर्देशः – अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकप्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते ।

Note : This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. महाभाष्यस्य वैशिष्ट्यं प्रतिपाद्य शैली च प्रतिपादयत।
2. 'क्विति च' इति सूत्रस्याशयं स्पष्टयत?
3. व्याकरणाध्ययनस्य साक्षात् प्रयोजनं किम्?
4. ऋलृक् सूत्रे लृकारोपदेशः किमर्थम्? इति प्रतिपादयत?
5. लक्ष्यलक्षणे व्याकरणम् इति विवेचनीयम्?
6. मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः इत्यत्र मुखनासिकान्ग्रहणं किमर्थम्, इति प्रतिपादयत?
7. 'हलोऽनन्तराः संयोगः' इति सूत्रस्याशयं भाष्योक्तया संक्षेपेण वर्णयत?
8. अकारस्य विवृतोपदेशः कथं कर्तव्यः।

खण्डः – ग

प्रश्नाः – द्वौ समाधेयौ

अङ्काः – 02 X 10 = 20

निर्देशः – अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ । प्रत्येकप्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. व्याकरणाध्ययनस्य मुख्यानि प्रयोजनानि निरूपणीयानि?
2. 'न धातुलोप आर्धधातुके' इति सूत्रं भाष्यानुसारेण विशदयत?
3. अनुबन्धानाम् अज्ग्रहणेन ग्रहणं कथं नेति भाष्यदिशा विमृश्यताम्?
4. 'इको गुणवृद्धी' इति सूत्रस्याशयं स्पष्टयत।

